

**RAPORT Z BADAŃ IDENTYFIKACJI
NAPROMIENIANIA W PRÓBKACH ŻYWNOŚCI
W POLSCE PRZEPROWADZONYCH PRZEZ
PAŃSTWOWĄ INSPEKCJĘ SANITARNA
W 2007 R.**

Warszawa, 2008 rok

RAPORT Z BADAŃ IDENTYFIKACJI NAPROMIENIANIA W PRÓBKACH ŻYWNOSCI W POLSCE W 2007 R.

PODSTAWA PRAWNA

W 2007 roku problematykę napromieniania żywności w Polsce regulowało Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 15 stycznia 2003 roku w sprawie warunków napromieniowania środków spożywczych, dozwolonych substancji dodatkowych lub innych składników żywności, które mogą być poddane działaniu promieniowania jonizującego, ich wykazów, maksymalnych dawek napromieniania oraz wymagań w zakresie znakowania i wprowadzania do obrotu (Dz.U. z 2003r. Nr 37, poz. 327 z późn. zm.).

Ww. rozporządzenie implementuje następujące dyrektywy:

- dyrektywę 1999/3/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 22 lutego 1999 r. w sprawie ustanowienia wspólnotowego wykazu środków spożywczych oraz składników środków spożywczych poddanych działaniu promieniowania jonizującego,
- dyrektywę 1999/2/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 22 lutego 1999 r. w sprawie zbliżenia ustawodawstw Państw Członkowskich dotyczących środków spożywczych oraz składników środków spożywczych poddanych działaniu promieniowania jonizującego.

Zgodnie z ww. rozporządzeniem środki poddane działaniu promieniowania lub zawierające napromieniane składniki, wprowadzane do obrotu, muszą być w odpowiedni sposób znakowane.

Rozporządzenie to zawiera wykaz środków spożywczych, które mogą być poddane działaniu promieniowania jonizującego oraz jego maksymalne dopuszczalne dawki, (załącznik nr 1 do ww. rozporządzenia). Wykaz ten, obok dopuszczonych w UE przypraw i ziół, obejmuje także: ziemniaki, cebulę, czosnek, suszone warzywa oraz pieczarki świeże i suszone.

Państwowa Inspekcja Sanitarna przeprowadza corocznie kontrole żywności w kierunku napromieniania (pobieranie próbek, podejmowanie działań administracyjnych w przypadku wykrycia nieprawidłowości).

**RAPORT Z BADAŃ IDENTYFIKACJI NAPROMIENIANIA
W PRÓBKACH ŻYWNOSCI W POLSCE W 2007 R.**

**PLAN POBIERANIA PRÓBEK DO BADAŃ ŻYWNOSCI W RAMACH URZĘDOWEJ
KONTROLI I MONITORINGU W PAŃSTWOWEJ INSPEKCJI SANITARNEJ W
KIERUNKU BADANIA ŻYWNOSCI NAPROMIENIANEJ**

Plan badań w ww. kierunku jest co roku opracowywany w Głównym Inspektoracie Sanitarnym we współpracy z Instytutem Chemii i Techniki Jądrowej w Warszawie i stanowi część „Planu pobierania próbek i badania żywności w ramach urzędowej kontroli i monitoringu w Państwowej Inspekcji Sanitarnej” (tabela 1)

Tabela 1. Plan pobierania próbek do badań żywności w ramach urzędowej kontroli i monitoringu w Państwowej Inspekcji Sanitarnej w kierunku badania żywności napromienianej

Produkt /grupa produktów	Liczba próbek			Zakresy badań
	Urzędowa kontrola	Monitoring	Urzędowa kontrola + Monitoring	
Zioła, przyprawy	64	64	64	wykrywanie napromieniania
Warzywa (w tym strączkowe) ¹⁾	20	20	20	wykrywanie napromieniania
Mięso drobiowe ²⁾	10	10	10	wykrywanie napromieniania
Orzechy w tym arachidy ₃₎	26	26	26	wykrywanie napromieniania
Ryby i owoce morza ⁴⁾	10	10	10	wykrywanie napromieniania
Owoce świeże ⁵⁾	10	10	10	wykrywanie napromieniania
Owoce suszone ⁶⁾	10	10	10	wykrywanie napromieniania
RAZEM	150	150	150	

Szczegółowe uwagi do kierunku badania żywności napromienionej:

¹⁾ Uwaga skierowana na: ziemniaki, świeżą i suszoną cebulę, oraz czosnek, wyłącznie importowane, głównie z Chin, Indii, Rosji i Ukrainy. Mogą być również badane inne warzywa jak marchew i buraki w całości, pochodzące również wyłącznie z importu.

RAPORT Z BADAŃ IDENTYFIKACJI NAPROMIENIANIA W PRÓBKACH ŻYWNOŚCI W POLSCE W 2007 R.

-
- 2) Tylko ukostnione mięso drobiowe
- 3) Tylko orzechy: pistacjowe, włoskie, laskowe w łupinach,
- 4) Tylko ryby i krewetki
- 5) TRUSKAWKI Z IMPORTU (pobieranie z obrotu lub w ramach kontroli granicznej; w opakowaniach jednostkowych umożliwiających identyfikację producenta / dystrybutora)
- 6) Suszone owoce z importu: suszone figi, daktyle, rodzynki, mango, banany

**RAPORT Z BADAŃ IDENTYFIKACJI NAPROMIENIANIA
W PRÓBKACH ŻYWNOSCI W POLSCE W 2007 R.**

WYNIKI BADAŃ

Łącznie w 2007 roku zbadano 150 próbek żywności (tabela 2).

Tabela 2. Próbki przebadane w 2007 roku.

Produkt	Pochodzenie	Liczba przebadanych próbek
SUSZONE PRZYPRAWY i ZIOŁA, PRZYPRAWY WARZYWNE	I (w tym z granicy) *	55
	UE	3
	K	9
ZIEMNIAKI, MARCHEW, BURAKI	I (w tym z granicy) *	2
	UE	0
	K	0
CEBULA I CZOSNEK	I (w tym z granicy) *	17
	UE	0
	K	0
DRÓB	I (w tym z granicy) *	0
	UE	1
	K	4
ORZECHY W LUPINACH	I (w tym z granicy) *	24
	UE	1
	K	0
RYBY I OWOCE MORZA	I (w tym z granicy) *	8
	UE	6
	K	1
OWOCE SUSZONE	I (w tym z granicy) *	10
	UE	0
	K	0
Owoce świeże	I (w tym z granicy) *	3
	UE	6
	K	0
SUMA		150

LEGENDA:

* W NAWIASIE PODANO LICZBĘ PRÓBEK POBRANYCH W RAMACH KONTROLI GRANICZNEJ

- symbol „K” oznacza próbki produkcji krajowej pobierane z obrotu oraz u producentów żywności będących pod nadzorem Państwowej Inspekcji Sanitarnej,
- symbol „UE” oznacza próbki produktów pochodzących z krajów członkowskich UE pobierane z obrotu
- symbol „I” oznacza próbki produktów z krajów trzecich (spoza UE) – pobierane z obrotu i z importu (w ramach granicznej kontroli).

RAPORT Z BADAŃ IDENTYFIKACJI NAPROMIENIANIA W PRÓBKACH ŻYWNOSCI W POLSCE W 2007 R.

Wśród 150 próbek - 18 próbek stanowiły produkty pochodzenia krajowego. Były to:

- zioła, przyprawy (12)
- orzechy w tym arachidy (1)
- ryby i owoce morza (1)
- mięso drobiowe (4)

Wśród 150 zbadanych próbek żywności wykryto 1 próbkę żywności poddanej działaniu promieniowania jonizującego, co stanowi ok. 0,66% wszystkich zbadanych próbek (tabela 3).

Tabela 3. Próbkki produktów, w których wykryto stosowanie promieniowania jonizującego

<u>Nazwa produktu (asortyment)</u>	<u>Miejsce pobrania próbek:</u> <i>F – gospodarstwo, przedsiębiorstwo, u producenta</i> <i>R – obrót</i> <i>W – hurt</i> <i>G – granica</i>	<u>Kraj pochodzenia produktu</u>
1. Przyprawa - Cykoria	R (z woj. kujawsko - pomorskiego)	Polska

W ww. przypadku wykryto **nieprawidłowość** – produkt nie był oznakowany stosowną informacją, że był poddany działaniu promieniowania jonizującego, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 15 stycznia 2003 roku w sprawie warunków napromieniania środków spożywczych, dozwolonych substancji dodatkowych lub innych składników żywności, które mogą być poddane działaniu promieniowania jonizującego, ich wykazów, maksymalnych dawek napromieniania oraz wymagań w zakresie znakowania i wprowadzania do obrotu (Dz.U. z 2003r. Nr 37, poz. 327 z późn. zm.).

W przypadkach wykrycia nieprawidłowości podejmowano działania zgodnie z uprawnieniami Państwowej Inspekcji Sanitarnej, tzn. w ww. przypadku przekazano stosowną dokumentację (wraz z wynikami badań) do terenowo-właściwego państwowego inspektora sanitarnego z prośbą o wzmożenie kontroli nad tym producentem.

Badania żywności w kierunku wykrywania napromieniania są kontynuowane również w roku 2008r.